

प्रियदर्शिनी ज्ञान प्रबोधिनीचे
विधि महाविद्यालय, फलटण
मानवी हक्क अभ्यासक्रम

(सहा महिने काळावधी)

शैक्षणिक दौरा व पाहणी

(पेपर क्रं. 6)

शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापुर
अजीवन अध्यायन व विस्तार विभाग

विद्यार्थी नाव :- श्री.गणेश श्रीरंग नाळे

विषय :- प्रत्यक्ष अहवाल भेट पेपर ६

विद्यापीठ :- शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर

अभ्यास क्रमाचे नाव :- मानवी हक्क प्रमाणपत्र

LAW COLLEGE, PHALTAN

Phaltan_Girvi Road, Opp. Central Building, Phaltan Dist. - Satara

(Pin- 415 523) Phone :- (02166) 221127, 222657

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur, Recog. by Govt. Of Maharashtra

E-Mail --- pdplaw@rediffmail.com

Ref.No. :- PDP/LP/2023-24/

Date : 01/02/2024

प्रति,

श्री. बाबासाहेब अविरेकर साहस्रशाळा

खोरेडेवाडी, ता. फलटण

जिल्हा शाळा - 415523

विषय: शैक्षणिक अभ्यास दौरा भेटसाठी विनंती पत्र

महोदय,

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर आजीवन शिक्षण आणि विस्तार विभाग व प्रियदर्शनी ज्ञान प्रबोधिनीचे लॉ कॉलेज फलटण संयुक्त विद्यमानाने मानवी हक्क प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम सुरु करण्यात आलेला आहे या संदर्भात या महाविद्यालयातील मानवी हक्क प्रमाणपत्र अभ्यासक्रमाचे विद्यार्थी आपली संस्था/ आस्थापना यांना भेट देणार आहे कृपया अभ्यास दौरा भेटीसाठी आवश्यक सहकार्य करावे ही विनंती

आपला विश्वासु

Prabodhini
प्र. प्राचार्य

विधि महाविद्यालय फलटण

Prabodhini
प्र. प्राचार्य

06/3/2024

मुख्याध्यापक

श्री. बाबासाहेब अविरेकर प्राथ. आश्रमशाळा
साखरवाडी, ता. फलटण, जि. सातारा

Estd.- 1991)

PRIYADARSHINI DNYAN PRABHODHINIS'

LAW COLLEGE, PHALTAN

Phaltan, Girvi Road, Opp. Central Building, Phaltan Dist. - Satara

(Pin- 415 523) Phone :- (02166) 221127, 222657

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur, Recog. by Govt. Of Maharashtra

E-Mail --- pdplaw@rediffmail.com

Ref.No. : - PDP/LP/2023-24/

Date : 05/02/2024

प्रति,

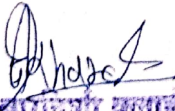
पुरव्याधिकारी
बारामती नगर परिषद, बारामती

विषय: शैक्षणिक अभ्यास दौरा भेटसाठी विनंती पत्र

महोदय,

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर आजीवन शिक्षण आणि विस्तार विभाग व प्रियदर्शनी ज्ञान प्रबोधिनीचे लॉ कॉलेज फलटण संयुक्त विद्यमानाने मानवी हक्क प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम सुरू करण्यात आलेला आहे या संदर्भात या महाविद्यालयातील मानवी हक्क प्रमाणपत्र अभ्यासक्रमाचे विद्यार्थी आपली संस्था/ आस्थापना यांना भेट देणार आहे कृपया अभ्यास दौरा भेटीसाठी आवश्यक सहकार्य करावे ही विनंती

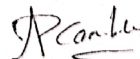
आपला विश्वासु

प्रिंसिपल, बारामती नगर परिषद, बारामती

6 MAR 2024

6 MAR 2024
4:34 PM

प्रि. प्राचार्य

विधि महाविद्यालय फलटण

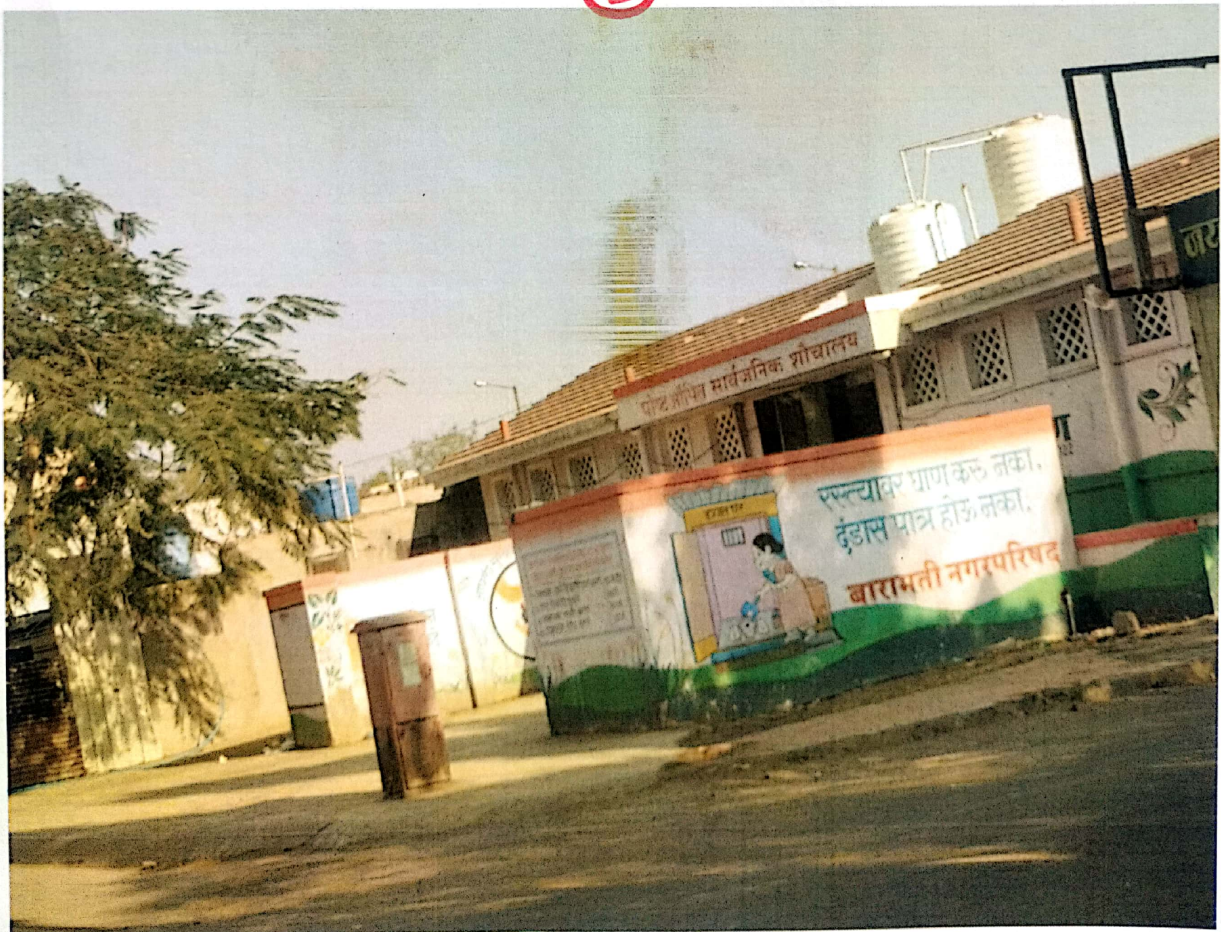
1

2

3

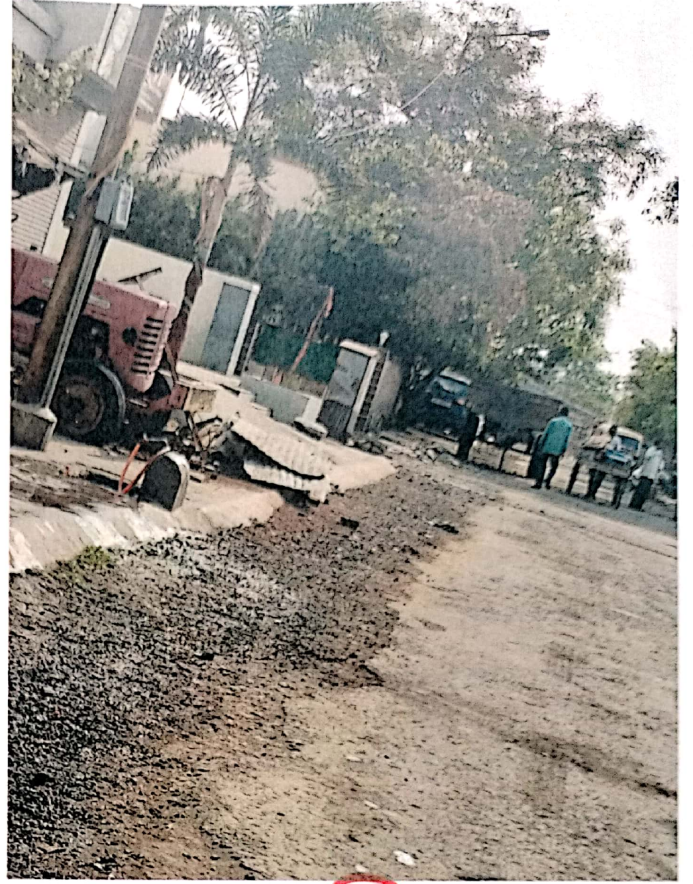

4

અણિયે કોલો

6

7

8

9

प्रत्यक्ष भेट अहवाल

1). नाव आणि भेटीचे ठिकाण

नाव - पोलिस स्टेशन फलटण

भेटीचे ठिकाण - पोलिस स्टेशन

फलटण, शहर.

1) भेटीचा दिनांक - ०२/०३/२०२४

2) पिन कोड - ४१५५२३

SataraPolice Control whatsapp No-९८८९९०११००

Telephone No- ०२१६६२२२३३३

Division -Phaltan

EMail-phaltan.ps.satara@mahapolicegov.in

Add- स्वामी विवेकानंद नगर, फलटण विमानतळ शेजारी,

तालुका- फलटण जिल्हा - सातारा.

2) भेटीचा उद्देश -

परिवर्तनाच्या कामात असणाऱ्या साऱ्यांना न्याय देता यावा आणि परिवर्तनाशी संबंधित विचाराना त्यांच्या पोहोचवता याव यासाठी समाजकार्याच्या विविध रुपाना प्रतिनिधिक आहे मांडण्याचा प्रयत्न केला आहे.

महाराष्ट्र पोलीस, हे भारताच्या महाराष्ट्र राज्याचे कायदा व सुव्यवस्था राखणारी संस्था आहे. महाराष्ट्र पोलीस हे देशातील सर्वात मोठ्या पोलीस दलांपैकी एक असून त्यात १२ पोलीस आयुक्तालये व ३४ जिल्हा पोलीसदले आहेत.

"सद्रक्षणाय खलनिग्रहणाय " हे महाराष्ट्र पोलीसांचे ब्रीद आहे, याचा अर्थ असा की, महाराष्ट्र पोलीस हे जनतेचे रक्षण करण्यास आणि दुर्जनांवर नियंत्रण ठेवून त्याचा नाश करण्यास कटिबद्ध आहे.

प्रत्यक्ष भेट अहवाल

फलटण पोलीस स्टेशन हे विविध प्रकारच्या संचलनामधून मानवी हक्कांचे जतन करते. प्रत्येक व्यक्तीला न्याय देण्याचा अखंड परिश्रम केले जातात. फलटण मधील पोलीस स्टेशन हे चोरी पासून मॅडर पर्यंत असलेल्या गुन्हांना आळा घालण्याचे व समाज भिती मुक्त ठेवण्यास नेहमी कार्यरत असते.

पोलीस स्टेशन फलटण या ठिकाणी भेट देण्याचा उद्देश असा आहे कि, जेव्हा एखाद्या व्यक्तीचे, महिलांचे, बालकांचे व वृद्धांचे मानवी हक्क दुरावले जातात. किंवा त्यावर निर्बंध घालले जातात तेव्हा पोलीस कर्मचारी व सहाय्यक अधिकारी मूलभूत हक्कांविषयी माहिती पुरवून त्यांचा योग्य ती दिशा दाखून त्यांची भीती मुक्त केले जाते.

३) परिचय

फलटण हे एक तालुका शहर आहे. पोलीस हा प्रत्येक तालुक्यातील एक कर्मचारी आहे. जो मनाने आणि देशभक्ती मनात ठेवून आपल्या देशाची सेवा करीत असतो. आज पोलीस आपल्या देशाची सेवा करतात म्हणून आपण आपल्या घरामध्ये सुरक्षित राहतो.

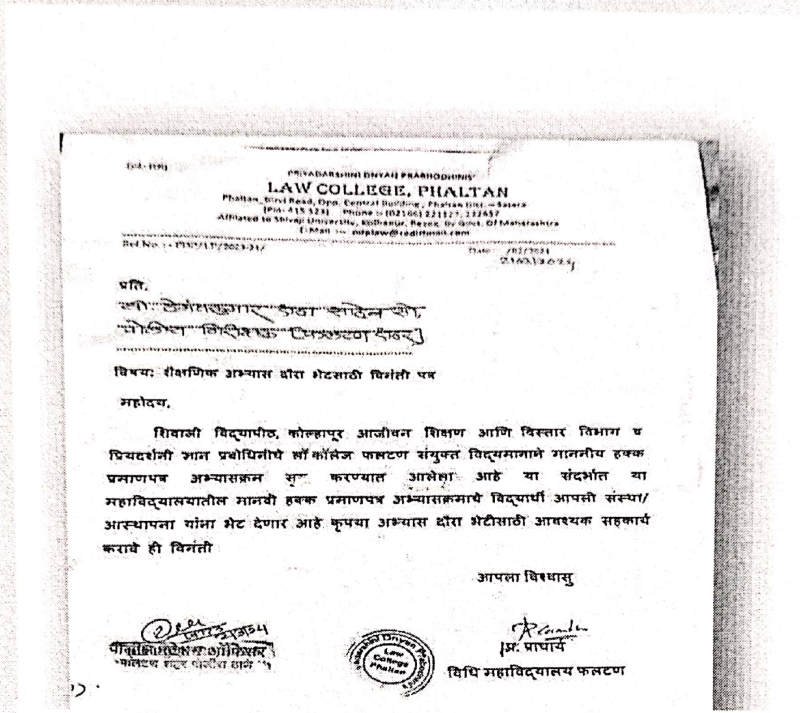
फलटण पोलीस स्टेशन येथे सर्व प्रकारचे कायदे लागू केले जातात. त्यामुळे त्यामध्ये सर्व प्रकारच्या मानवी अधिकाराचा समावेश होतो. आपल्या भारतीय राज्य घटनेने आपल्याला विविध प्रकारचे हक्क व अधिकार दिलेले कलम १४ ते ३५ या अंतर्गत सर्व मानवी हक्कांचे उल्लंघन झाले असता त्यावर योग्य ती कार्यवाही ही फलटण पोलीस स्टेशन यंत्रणेमार्फत केली जाते.

४) भेट देण्यापूर्वी योजना

मानवी हक्कांविषयी अधिक माहिती मिळविण्याकरिता फलटण शहरातील पोलीस स्टेशन याची निवड केली आहे. याकरिता प्रथम आम्ही प्रियदर्शनी ज्ञानप्रबोधिनी लॉ कॉलेज फलटण येथे पदवीचा अभ्यास करत असलेल्या करणाने या भेटीसाठी माननीय प्राचार्य सरांची योग्य ते मार्गदर्शन घेऊन भेटी

प्रत्यक्ष भेट अहवाल

शैक्षणिक अभ्यास द्वारा भेटीसाठी विनंती अर्ज सादर केला. त्यानंतर तो अर्ज सह व शिक्का सोबत पुलिस स्टेशन येथील अधिकांच्याशी भेटून योग्य ती पत्रव्यवहार करून भेटीसाठी ठिकाण निश्चित केले गेले.

प्रत्यक्ष भेट अहवाल

५) प्राधिकाऱांचे नाव व पदानाव

प्राधिकाऱ्याचे नाव-श्री हेमंत कुमार साहेब सो.

पदनाम - पोलीस निरिक्षक

मानवी हक्कांविषयी अधिक माहिती घेण्यासाठी श्री. हेमंत कुमार साहेब सो यांची मुलाचा घेण्यात आली.

" पोलीस हा सरकारचा एक कर्मचारी असतो. तसेच कायदा आणि सुव्यवस्था राखण्याचे तसेच मालमत्तेची रक्षणाची जबाबदारी पोलीसांवर सोपवलेली असते " जसे सैनिक सीमेवर राहुन विदेशी शत्रूंपासून आपल्या देशाचे रक्षणकरतात, त्याप्रमाणे फलटण पोलीस स्टेशनआपल्या तालुक्यातील सर्व अडचणी सोडवण्यात आपलीमदतकरतात.त्यांची मुलाखत घेत असता त्यानी विविध प्रकारच्या होणार्या मानवी हक्कांचे उलंघन विषयी चांगल्या प्रकारे, योग्य ती कार्यवाही कशा प्रकारे केली जाते हे यांच्यामुलाखती मधून सांगण्यात आले.

६) प्रत्येकसदस्याचा भेटीदरम्याननिरीक्षण -

प्रत्येकविद्यार्थीसदस्यांचे निरीक्षण वेगवेगळ्या क्षेत्रात दिसूनआहे, काही विद्यार्थी यांनी " वाहतुकीचे नियंत्रण पोलिसांमार्फत योग्य ते होते तसेच लोकोच्या जीवनाचे व संपत्तीचे सौरक्षण करतात " या गोष्टी जाणून घेण्याचा प्रयत्न केला.तरी काही महिना विद्यार्थ्यांनी आज काल चोर, दरोडेखोर व्यसन करणारे आणि जुगारी यांसारख्या लोकांची संख्या मोठ्या प्रमाणात वाढलीआहे.

अशा लोकांपासून समाज संकटाना सुटका देण्याचे आपली फलटण प्रशासन काम करीत आहे. देशांच्या कायद्याचे उल्लंघन करणाऱ्या पोलीस पकडतात. या गोष्टींमध्ये रुची दाखल करण्यात आली. फलटण पोलीस प्रशासन ही मानवी हक्कांची अंमलबजावणी तसेच संरक्षण करण्यात नेहमीच कार्यरत राहिली आहे.

७) प्रत्येक सदस्यांचे निष्कर्ष -

नक्कीच फलटण शहर गुन्हेगारी मुफ्त ठेवण्याचा पोलिस स्टेशनचा मोलाची कामगिरी आहे, त्यातून प्रत्येक सदस्यास विविध प्रकारच्या मानवी हक्कांविषयी अजून अत्यंत चागमा प्रकारे माहिती मिळविण्यात मदत झाली, घ्या सर्व माहिती आपणास आपल्या भावी काम कारकिर्दीत अत्यंत उपयुक्त ठरेल.

८) निष्कर्ष आणि शिफारसी.

भेट देऊन आम्हास विविध प्रकारची मानवी हक्क व अधिकाराविषयी माहिती मिळण्यास मदत झाली. त्यामुळे पोलीस स्टेशन भेट अत्यंत उपयुक्त व फायदेशीर ठरली. त्यातून आम्हाला मानवी हक्काविषयी अधिक प्रभावी मजकूर प्राप्त झाला. आपल्या हक्काचे उलंघन झाल्यास आपण कशाप्रकारे न्यायासाठी मदत मागू शकतोहे कळण्यास मदत झाली.

प्रत्यक्ष भेट अहवाल

९) संदर्भ-

भारतीय संविधानाच्या भाग तीन मध्ये भारतीय नागरिकांसाठी मूलभूत हक्क व अधिकार नमूद करण्यात आले आहे जसे भारतीय राज्यघटनेतील.....

√ समतेचा अधिकार कलम 14 ते कलम 18

√ स्वातंत्र्याचा अधिकार 19 ते कलम 21

√ शिक्षणाचा अधिकार- कलम 21 √ √ शोषणाविरुद्धचा हक्क- कलम 23 24

√ धर्म स्वातंत्र्याचा अधिकार- कलम 25 ते 28

√ सांस्कृतिक व शैक्षणिक हक्क कलम - 29 ते कलम 31 D

√ घटनात्मक उपायांचा अधिकार - कलम 32 ते 25

10. परिशिष्ट -- प्रश्नावली , फोटो

1. ही संस्था कोणत्या क्षेत्रात काम करित आहे ?

2. हे संस्था कोणत्या प्रकारचे कार्य केले जातात ?

3. या संस्थेमार्फत कोणत्या प्रकारची कामे केली जातात?

4. या संस्थेतील कोणकोणत्या गोष्टी मानवी हक्काशी निगडित आहे ?

5. या संस्थेमध्ये मानवी हक्काशी निगडित बाबी कायदा सुव्यवस्था कशा हाताळले जातात ?

6. या संस्थेमध्ये मानवी अधिकाराशी संबंधित प्रकरणे घटल्या हाताळण्याची प्रक्रिया काय आहे कशाप्रकारे चालते ?

7. या संस्थेमध्ये मानवी हक्काची अंमलबजावणी करण्याचे विविध मार्ग कोणते ?

8. या संस्थेमध्ये आलेल्या एखाद्या शोषिताचे कशा प्रकारे मार्गदर्शन करून त्यांना योग्य तो मार्ग दाखवला जातो ?

प्रत्यक्ष भेट अहवाल

9. या संस्थेमध्ये मानवी हक्कांचे उल्लंघन झालेल्या अशिक्षित महिला लहान मुले पीडित व्यक्ती वृद्ध व्यक्ती यांना कोणत्या विशिष्ट होते ते दिल्या जातात कोणत्या प्रकारचे न्यायालयीन कार्यवाही केले जाते ?

10. भारतीय संविधानातील भाग तीन कलम 12 ते 35 मध्ये दिलेल्या मानवी हक्कांचे उल्लंघन झाल्यास कोणत्या न्यायालयीन किंवा कायदेशीर मार्ग पीडित व्यक्तींना सुचवले जातात.

11. अत्यंत गंभीर प्रकरणे कोणत्या प्रकारे हाताळले जातात कोणत्या विशेष तरतुदी करण्यात आल्या आहेत असतील तर त्या कोणत्या ?

12. सर्वोच्च न्यायालय कलम 32 व उच्च न्यायालय कलम 226 या अंतर्गत कोणत्या गोष्टी या संस्थेमार्फत मदत केली जाते.

13. महिला अल्पवयीन मुलींसाठी आवश्यक असलेल्या असलेले आवश्यक असल्यास राहण्याची शिक्षणाची सोय कशाप्रकारे केली जाते महिला व मुलींची निगडित असलेल्या संस्थांची मदत घेतली जाते का घेत असेल तर ती कोणत्या प्रकारे ?

14. मानवी हक्काविषयी जागरूकता निर्माण करण्यासाठी कोणते विशेष कार्यक्रम करण्यात आले ?

15. मानवी हक्कांचे महत्व समजवण्या साठी संस्थेने कोणत्या गोष्टीचे नियोजन केले गेले ?

६. प्रत्येक सदस्याच्या भेटी दरम्यानचे निरीक्षण -

मानवी हक्क या गोष्टीचा अभ्यास करताना जेव्हा झोपडपट्टी विभागात गेलो तेव्हा कमी शिकलेले, देशाच्या प्रगतीतून काहीसे मागास, शिक्षणापासून वंचित तसेच बेरोजगार आहेत. जाती भेद आणि अंधश्रद्धा सुद्धा खुप आहेत.

७. निष्कर्ष:-

बारामती नगरपालिके मधील झोपडपट्टी विभागातील काही असा घटक जो भाग मागे आहे त्यांचेकडे नगरपरिषद लक्ष देत असुन काही सामाजिक संस्थापण त्यांच्यासाठी कार्य करीत आहेत. भविष्यात आता जो झोपटीचा भाग आहे तो विकसित झालेला दिसेल. तसेच गुणवत्ता, दर्जा व राहणीमान यांच्यामध्ये सुधारणा झालेली दिसेल.

मानवी हक्क जर सुरक्षित झाले तर येणाऱ्या काळात सर्व भाग विकसित होऊन सुधारलेला दिसेल.

८. संदर्भ -

१. बारामती नगरपालिका चे संकेतस्थळ
२. बारामती नगरपालिका हद्दीमधील झोपडपट्टी विभागाला थेट भेट
३. बारामती नगर पालिकेचा अहवाल सन २०२३-२०२४